

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında imzalanan Sosyal Güvenlik hakkında Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu na dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 4 . 1965 - Sayı : 11976)

No.
569

Kabul tarihi
2 . 4 . 1965

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihinde Bonn'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik hakkında Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 Nisan 1965

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA SÖZLEŞME

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞKANI

VE

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ BAŞKANI

Sosyal güvenlik sahasında iki devlet arasındaki münasebetleri düzenlemek arzusu ile ve kendi sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında her iki devlet vatandaşlarının eşit muameleye tabi tutulmaları prensibinin teyidi maksadiyle bir Sözleşme akdi için anlaşmaya varmışlar ve bu gaye ile Sözleşmeyi akdetmek üzere temsilci olarak :

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞKANI

Şükrü Soykan'ı, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürü,

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ BAŞKANI

Gerrit von Haeften, Hariciye Nezaretinde Umum Müdür Dr. Kurt Jantz Çalışma Bakanlığında Umum Müdür memur etmişlerdir.

Temsilciler usulüne uygun olarak tanzim edilen salâhiyet belgelerini karşılıklı olarak teati ettikten sonra aşağıda belirtilen hususlarda mutabakata varmışlardır.

BÖLÜM : 1**Genel hükümler****Madde — 1.**

Bu Sözleşmenin uygulanmasında;

1. «Vatandaş»

Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasasına göre Alman vatandaşı sayılan kimseyi,

Türkiye bakımından, Türk vatandaşlığını haiz kimseyi;

2. «Mevzuat»

2 nci maddede belirtilen sigorta kolları ile sosyal güvenlik yardımlarına taallük eden ve bir Âkîd Taraf ülkesinde veya bu ülkenin bir kısmında yürürlükte bulunan kanun, tüzük ve yönetmeliği;

3. «Yetkili makam»

Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı,
Türkiye bakımından, Çalışma Bakanlığını;

4. «Sosyal Sigorta Mercii»

2 nci maddede belirtilen mevzuatı uygulamakla görevli teşkilât veya makam;

5. «Alman Sosyal Sigorta Mercii»

Merkezi Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde bulunan bir Sosyal Sigorta Merciiini,
«Türkiye Sosyal Sigorta Mercii»

Merkezi Türkiye ülkesinde bulunan bir Sosyal Sigorta Merciiini;

6. «Yetkili Sosyal Sigorta Mercii»

Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu veya yardım istemek hakkına sahibolduğu veyahut son defa çalıştığı Âkîd Taraf ülkesinde ikamet ettiği sıradaki bağlı olduğu ve yardım isteğinde bulunabileceği Sosyal Sigorta Merciiini, bu taraf mevzuatında merci belirtilmemişse, yetkili makam tarafından belirtilecek Sosyal Sigorta Merciiini;

7. «İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii»

İkamet mahalli için yetkili Sosyal Sigorta Merciiini, bu Âkîd Taraf mevzuatında böyle bir merci belirtilmemişse, yetkili makam tarafından belirtilecek Sosyal Sigorta Merciiini;

8. «Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimse»

Sigortalının uygulanacak mevzuatta tarif edilen geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri;

9. «Çalışma»

Uygulanan mevzuata göre çalışmayı veya faaliyette bulunmayı;

10. «Prim ödeme süresi»

Prim ödenmiş olan veya ödenmiş sayılan süreyi;

11. «Muadil süre»

İkame süresi, ara verme süresi veya eklenen sürelerden, uygulanan mevzuata göre, prim ödeme süresine muadil sayılanları;

12. «Sigortalılık süreleri»

Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından prim ödeme süreleri ile muadil süreleri,
Türkiye bakımından, uygulanan mevzuata göre sigortalılık süresi olarak kabul edilen süreleri;

13. «Para yardımı»

Her türlü zam ve ilâveleriyle birlikte para yardımını;

14. «Gelir veya aylık»

Her türlü zam ve ilâveleriyle birlikte gelir veya aylıkları;

15. «Çocuk zammı»

Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, 2 nci maddenin 1 nci fıkrasının (d) bendinde belirtilen yardımları,

Türkiye bakımından, işçilere çocukları için yapılan yardımı, ifade eder.

Madde — 2.

Bu Sözleşme hükümleri, devletlerarası anlaşmalar ve devletlerüstü hukuktan doğan haklar veya bunların tatbikatı ile ilgili hususlar dışında kalmak üzere :

1. Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından,
 - a) Hastalık Sigortası,
 - b) Kaza Sigortası,
 - c) İşçilerin Rant Sigortası, Hizmetlilerin Rant Sigortası, Madencilerin Emeklilik Sigortası ve Sar bölgesinde uygulanan Madencilerin Emeklilik Sigortası,
 - d) İşçilerin Çocuk Zamları, na ilişkin mevzuat;
2. Türkiye bakımından,
 - a) Hastalık ve Analık Sigortası,
 - b) İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası,
 - c) Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları,
 - d) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı,
 - e) Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığı, na ilişkin mevzuat hakkında uygulanır.

Madde — 3.

5 ilâ 9 ncu maddelerde aksine hüküm yoksa, bu Sözleşme Akıd Taraflar vatandaşları ile bunların gecindirmekle yükümlü olduğu ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri hakkında uygulanır.

Madde — 4.

(1) Bu Sözleşmede aksine hüküm yoksa, 3 ncu maddede belirtilen kimseler, Akıd Tarafların mevzuatına göre, hak ve vecibeleri bakımından eşit sayılırlar.

(2) Akıd Tarafların mevzuatına göre Sosval Sigorta mercilerinin ve derneklerin muhtar idarelerine seçilecek kimseler ile ilgili kaza mercilerine çağrılan üyeler hakkında bu maddenin (1) nci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Madde — 5.

6 ilâ 9 ncu maddelerde aksine hüküm yoksa, çalışanların mecburi olarak sigortaya tabi tutulmaları ve iş münasebetlerinden doğan ve işverene aidolan hak ve vecibeleri bakımından, işverenin ikametgâhı veya iş merkezi diğer Akıd Taraf ülkesinde bulunsa dahi, çalıştıkları ülkede yürürlükte bulunan mevzuat uygulanır.

Madde — 6.

(1) İş merkezi Akıd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin hizmetindeki kimse geçici olarak bir işin icrası için diğer Akıd Tarafın ülkesine gönderdiği takdirde, bu Akıd Taraf ülkesine vardığı tarihten başlayarak 24 ay müddetle kendi ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında iş merkezinin bulunduğu Akıd Taraf mevzuatı uygulanır.

Çalışma süresi yirmidört ayı aştığı takdirde, işçi işverenin veya işveren işçinin muvafakatini almak şartıyla, önceden istekte bulunur ve 5 nci maddenin (1) nci fıkrası hükmünü uygulamak durumunda olan diğer Âkîd Tarafın yetkili makamı buna muvafakat ederse, bu kimse hakkında iş merkezinin bulunduğu Âkîd Taraf mevzuatının uygulanmasına devam edilir.

(2) Merkezi Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir nakliyat işinin işçisi bir işin icrası için geçici olarak diğer Âkîd Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, o işçi hakkında işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi, bu Âkîd Taraf mevzuatı uygulanır.

(3) Merkezi Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan hava nakliye işinde çalışan bir işçi bir işin icrası için diğer Âkîd Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, o işçi hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi, bu Âkîd Taraf mevzuatı uygulanır.

(4) Bu maddenin (1) ilâ (3) ncü fıkralarında belirtilen hükümler, işçinin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, uygulanır.

Madde — 7.

(1) Âkîd Taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir geminin mürettebatı hakkında o Âkîd Taraf mevzuatı uygulanır.

(2) Âkîd Taraflardan birinin limanında bir işçi diğer Âkîd Taraf bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır veya bu işlere nezaret ederse, o işçi hakkında limanın bulunduğu ülkenin mevzuatı uygulanır.

(3) Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir işçi diğer Âkîd Taraf bayrağını taşıyan bir gemide, geminin sahibi olmayan ve iş merkezi işçinin ikamet ettiği ülkede bulunan bir işveren tarafından geçici olarak çalıştırıldığı takdirde, bu işçi hakkında ikametgâhının bulunduğu yer mevzuatı uygulanır.

4. Bu maddenin (1) ilâ (3) ncü fıkraları hükümleri, ilgili kimsenin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, uygulanır.

Madde — 8.

1. Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı, Devlet veya âmme hizmeti görmek üzere, kurumu tarafından diğer Âkîd Taraf ülkesine gönderilirse, bu kimse hakkında vatandaşı bulunduğu taraf mevzuatı uygulanır.

Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı diğer Âkîd Taraf ülkesinde vatandaşı bulunduğu tarafın dairesinde veya kendi elçilik veya konsolosluk mensuplarının şahsi hizmetlerinde çalıştırıldığı takdirde, bu kimse hakkında yukardaki hüküm uygulanır.

2. Fahri konsoloslukta çalıştırılanlar hakkında (1) nci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde — 9.

İşverenin muvafakatiyle işçinin veya işçinin muvafakatiyle işverenin isteği üzerine, 5 ilâ 8 nci maddelere göre mevzuatı uygulanacak olan Âkîd Tarafın yetkili makamı diğer Âkîd Tarafın yetkili makamının muvafakatini almak suretiyle, diğer Âkîd Taraf mevzuatının uygulanmasına müsaade edebilir. Diğer Âkîd Taraf mevzuatının uygulanmasına müsaade edildiği ve işçi de müsaade veren Âkîd Taraf ülkesinde çalıştığı takdirde, müsaadeyi alan taraf ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında bu taraf mevzuatı uygulanır.

Madde — 10.

1. Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir sigorta yardımının diğer bir sigorta yardımı ile veya başka kazançlarla birleşmesi halinde, sigorta yardımlarının kaldırılması, kesintiye tabi tutulması, durdurulması veya iptali gerekiyorsa, bu sigorta yardımının diğer Âkîd Taraf

mevzuatına göre veya bu Âkîd Taraf ülkesinde bulunduğu sırada sağlanan ve bu yardımın kaldırılmasını, kesintiye tabi tutulmasını, durdurulmasını veya iptalini gerektirecek mahiyette bulunan sigorta yardımı ile veya başka kazançlarla birleşmesi halinde de aynı hükümler uygulanır. Her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre sigorta yardımlarının yukarıda belirtildiği şekilde, kaldırılması, kesintiye tabi tutulması, durdurulması veya iptali gerektiği takdirde, her iki Âkîd Taraf ayrı ayrı kendi mevzuatına göre azaltılması, icabeden miktarın yarısı kadar indirme yapar. Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre çalışıldığı veya belirli bir işin yapılmadığı veya mecburi sigorta hükümlerinin uygulanması gerektiği sürece isteğe bağlı olarak sigortaya devam veya yardım isteğinde bulunma hakkı kalkıyorsa, birinci cümle hükmü, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre çalışılması veya belirli işin yapılmaması veya mecburi sigorta hükümlerinin tattığı halinde de uygulanır.

2. Aynı sigorta kolundan aynı sigorta vakanı dolayısıyla yapılacak yardımlar (1) nci fıkrada belirtilen iki yardımın birleşmesi sayılmaz.

3. 27 nci madde hükmüne göre tesbit edilen aylıkların bu maddenin (1) nci fıkrası hükmü dâhilinde kesintiye tabi tutulması, kaldırılması, durdurulması veya iptali gerekiyorsa, 27 nci maddenin (2) nci fıkrasının (b) bendine göre Âkîd Taraflardan her birinin tahsis edeceği aylıklar, bu menleketler mevzuatına göre yapılacak indirmeler nisbetinde azaltılır.

BÖLÜM : II.

Hastalık ve Analık sigortaları

Madde — 11.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, mecburi veya isteğe bağlı sigortaya tabi tutulmama veya yardıma müstahak olma hakkının tesbitinde diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri de, aynı zamana raslamamak şartıyla, nazara alınır.

Madde — 12.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanmış bulunan bir kimse, yetkili Sosyal Sigorta Mercinin önceden muvafakatini almak suretiyle, diğer Âkîd Taraf ülkesine gittiği takdirde de bu yardımdan yararlanır. Tıbbi bir mahzur görülmediği, iş göremezliğin en az üç ay süreceği anlaşıldığı ve ilgili kimse ailesinin yanına gittiği takdirde, ikametgâhın değiştirilmesine muvafakat edilir. Bu şartların mevcudiyeti halinde, elde olıyan sebeplerle önceden muvafakat alınmamış olsa dahi, sonradan da muvafakat verilebilir. Analık yardımından yararlanılması için muvafakat doğumun vukuundan önce verilir.

(2) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler hakkında da (1) nci fıkra hükmü uygulanır.

Madde — 13.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan bir kimsenin diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikameti sırasında durumu derhal yardım yapılmasını gerektirdiği takdirde, bu kimse sigortalı bulunduğu Âkîd Taraf mevzuatına göre yardım talebinde bulunmak hakkını kazanır.

(2) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler hakkında da bu maddenin (1) nci fıkrası hükmü uygulanır.

Madde — 14.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre gelir veya aylık almakta olan veya gelir veya aylık bağlanması isteğinde bulunan bir kimse diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, bu

kimsenin hastalık sigortası bakımından hak ve veeibeleri, gelir veya aylık almak hakkına sahibolduğu Âkîd Taraf mevzuatına göre, bu Âkîd Taraf ülkesinde ikamet ediyormuş gibi, cari olur. Böyle bir kimsenin diğer Âkîd Taraf ülkesinde geçici olarak bulunması halinde, 12 nci ve 13 ncü maddeler hükümleri aynı esaslara göre uygulanır.

(2) (1) nci fıkranın uygulanmasında,

Alman mevzuatı uygulandığı takdirde, bu kimsenin aylık veya gelir bağlanması isteğinde bulunmadan önce bağlı olduğu Hastalık Sigortası Mercii, bu kimse hiçbir Hastalık Sigortası Merciiine bağlı bulunmamış ise, die Allgemeine Ortskrankenkasse für den Linksrheinischen Landkreis Bonn, Bad Goderberg,

Türk mevzuatı uygulandığı takdirde, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara, Yetkilidir.

(3) Gelir veya aylık alması veyahut gelir veya aylık isteğinde bulunması dolayısıyla her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre sigortalı sayılan bir kimse hakkında ülkesinde ikamet ettiği Âkîd Taraf mevzuatı uygulanır. Böyle bir kimsenin diğer Âkîd Taraf ülkesine geçici olarak bulunduğu devrelerde 12 nci ve 13 ncü maddeler hükümleri yukardaki esaslara göre uygulanır.

(4) Hastalık Sigortasına tabi bulunmaksızın Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden ve bu taraf mevzuatına göre hastalık halinde yardım isteme hakkına sahibolan gelir veya aylık sahibi bir kimse hakkında, durumuna göre (1) ilâ (3) ncü fıkralar hükümleri uygulanır.

(5) İkamet ettiği Âkîd Taraf ülkesinde çalışmakta olması dolayısıyla hastalık veya analık sigortasına tabi tutulan bir kimse hakkında (1) ilâ (4) ncü fıkralar hükümleri uygulanmaz.

Madde — 15.

(1) Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse, bu Sözleşmenin 12 nci ve 13 ncü maddeleri veya 14 ncü maddenin (1) nci, (3) ncü veya (4) ncü fıkraları hükümlerine göre, sağlık yardımına hak kazanmış ise ve bu kimsenin ikamet ettiği yerde yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin teşkilâtı yoksa, bu yardım ikamet ettiği yerdeki Sosyal Sigorta Merciiinin uyguladığı mevzuata göre ve Federal Almanya Cumhuriyetinde ikamet mahalli için yetkili Allgemeine Ortskrankenkasse, böyle bir sandık bulunmadığı takdirde, bu mahal için yetkili Landkrankenkasse, Türkiye'de de İşçi Sigortaları Kurumu tarafından yapılır.

Ancak yardım süresinin ve geçimi sigortalı tarafından sağlanan kimselerinin tesbitinde yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin tabi olduğu mevzuat uygulanır.

(2) Âcil olmyan hallerde önemli sayılabilecek protezler ve diğer sağlık yardımları yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin önceden muvafakati alınmak kaydıyla yapılır.

(3) Sağlık yardımları, sigortalıya veya yardıma müstahak geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine bağlı sigortalı veya bunun geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleriymiş gibi, bu merci tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Sigorta Mercii ile sözleşme yapmış olan kimseler ve tesisler de aynı yükümlülük altındadır.

Madde — 16.

Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse bu Sözleşmenin 12 nci ve 13 ncü maddeleri veya 14 ncü maddesinin (1) nci, (3) ncü veya (4) ncü fıkraları hükümlerine göre para yardımına hak kazanmış ise, bu kimsenin ikamet ettiği yerde yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve o merciin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Bu merciin talebi üzerine yardım, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır.

Madde — 17.

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, bu Sözleşmenin 15 ve 16 ncü maddelerine göre yapılan yardımlar tutarını, idare masrafları hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine öder.

Madde — 18.

(1) Âkîd Taraflardan her ikisinin ülkesinde sigortalı bulunan iki kimsenin aynı zamanda ge-
çindirmekle yükümlü bulunduğu bir kimse her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre de yardıma hak
kazanmış ise, bu kimseye ülkesinde ikamet ettiği Âkîd Taraf mevzuatına göre ve bu ülkede ge-
çimini sağlayan sigortalı dolayısıyla yardım yapılır.

(2) Yardım süresinin tesbiti hususunda Âkîd Taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasın-
da aynı sigorta vakası için diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre yapılan yardımlar da nazara alınır.

BÖLÜM : III.**Ölüm Sigortası (Cenaze masrafı)**

Madde — 19.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse diğer Âkîd Taraf
ülkesinde öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Âkîd Taraf ülkesinde ölmüş gibi, cenaze masrafına
hak kazanır.

(2) Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse diğer Âkîd Taraf mevzuatına
göre cenaze masrafı isteğinde bulunduğu takdirde, bu kimse hakkında, mevzuatının uygulanma-
sını istediği taraf ülkesinde ikamet ediyormuş gibi, işlem yapılır.

(3) Bu Sözleşmenin uygulanmasında, her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre cenaze masrafı öden-
mesi mümkün olan hallerde, cenaze masrafı, ölüm hangi Âkîd Taraf ülkesinde vâkı olmuş ise o taraf
mevzuatına göre ödenir. Ölüm Âkîd Tarafların ülkeleri dışında vukubulmuş ise, cenaze masrafı, ölen
kimse son olarak Âkîd Taraflardan hangisinin ülkesinde oturmuş ise, o yer mevzuatına göre ödenir.

BÖLÜM : IV.**İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası**

Madde — 20.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanan bir kimse, 24 nci madde-
nin (1) nci fıkrasının (b) bendi hükümleri saklı kalmak şartıyla, tedavi sırasında kamunî ikamet-
gâhını, yetkili Sosyal Sigorta Mercininin muvafakati ile, diğer Âkîd Taraf ülkesine nakletmiş ol-
ması halinde sağlık yardımlarından da yararlanır. Tıbbi bir mahzur bulunmadığı ve ilgili ailesi
yanına gittiği takdirde, ikametgâhın nakline muvafakat edilir. Bu şartların mevcudolması halinde
muvafakat, elde olmıyan sebeplerden dolayı önceden alınmamış olsa dahi, sonradan verilebilir

(2) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre diğer Âkîd Taraf ülkesinde bulunan bir kimseye
sağlık yardımı yapılması gerektiği takdirde, bu yardım orada bulunduğu sürece yapılır.

(3) Sağlık yardımları,

Federal Almanya Cumhuriyetinde :

İkamet mahallindeki yetkili Allgemeine Ortskrankenkasse, böyle bir sandık yoksa, bu mahal için
yetkili Landkrankenkasse,

Türkiye'de :

İşçi Sigortaları Kurumu,

Tarafından ve ikamet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinin uyguladığı mevzuata göre
yapılır.

(4) Protez ve diğer önemli sağlık yardımları, âcil olmıyan hallerde, ancak yetkili Sosyal Sigorta
Mercininin önceden muvafakati alınmak suretiyle yapılır.

(5) Sağlık yardımları, yardıma hak kazanan kimseye ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bağlı sigortalı imiş gibi, bu merci tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Sigorta Mercii ile sözleşme yapmış olan kimseler ve tesisler de aynı yükümlülük altındadırlar.

Madde — 21.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimseye 20 nei maddenin (1) nei veya (2) nei fıkrasında belirtilen hallerde ödenecek gelir, cenaze masrafı ve maktu yardım hariç, bu yardım;

Federal Almanya Cumhuriyetinde :

İkamet mahallindeki yetkili Allgemeine Ortskrankenkasse, böyle bir sandık bulunmadığı takdirde bu yer için yetkili Landkrankenkasse,

Türkiye'de :

İşçi Sigortaları Kurumu,

Tarafından ve yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin isteği üzerine ve bu mercii'nin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii böyle bir istekte bulunurken yardımın miktarını ve âzami yardım süresini de bildirir.

Madde — 22.

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii 20 nei ve 21 nei maddelere göre sağlanan yardımların tutarını, idare masrafları hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne öder.

Madde — 23.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tâyini ve meslekte kazanma gücünün kaybının tesbitinde, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre, iş kazaları (meslek hastalıkları) olarak kabul edilen vakalar nazara alınır.

(2) Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, bir kimsenin meslekte kazanma gücünün azalma derecesine göre hesaplanacak para yardımına yalnız (1) nei fıkranın uygulanması dolayısıyla hak kazanması halinde, bu yardımı kendi mevzuatına göre; iş kazası (meslek hastalığı) yüzünden meslekte kazanma gücünün azalma derecesine tekabül eden ölçüde yapar.

Madde — 24.

(1) Âkîd Taraflar Sosyal Sigorta Mercileri, meslek hastalığı sonucu yardıma hak kazanma halinin tesbitinde, her iki Âkîd Taraf ülkelerinde bu meslek hastalığına sebeb olabilecek işlerde çalışılan süreleri nazara alırlar. Bu hususta aşağıdaki hükümler uygulanır :

a) Yardım yapılması için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğini her Sosyal Sigorta Mercii, uyguladığı mevzuata göre tesbit eder.

b) Her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre yardıma hak kazanılması halinde, yardımlar, gelir hariç, yalnız ilgili kimsenin ülkesinde ikamet ettiği Âkîd Taraf mevzuatına göre yapılır.

c) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, gelire hak kazanıldığı takdirde, Sosyal Sigorta Mercii, gelirin, mevzuatı uygulanan Âkîd Taraf ülkesindeki çalışma süresinin (1) nei fıkraya göre, nazara alınan çalışma süresine isabet eden kısmını öder.

d) (c) fıkrası, aynı zamanda meslek hastalığı sonucu iş göremezlik derecesinde bir artma dolayısıyla gelirin yeniden hesaplanmasında da uygulanır.

(2) (1) nei fıkranın (a) ilâ (c) bendleri yetim ve dul gelirlerinin hesaplanmasında da uygulanır.

(3) Gelir almak için şartların yerine getirilmiş olması halinde, ilgili hangi taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, o taraf Sosyal Sigorta Mercii gelirin verilmesine başlayıncaya kadar gereken avansı öder.

Madde — 25.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre gelinin sermaye olarak ödenmesinde, diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikamet edilmiş olması, yabancı memlekette ikamet sayılmaz.

BÖLÜM : V.**Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları (Aylıklar)**

Madde — 26.

İsteğe bağlı sigorta hakkı, ilgili kimsenin ülkesinde ikamet ettiği Âkîd Taraf mevzuatına göre düzenlenir. Ancak ilgili kimse son olarak diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre isteğe bağlı sigortaya tabi tutulmuş olup da daha sonra aynı Âkîd Taraf mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi tutulmamış ise, ülkesinde ikamet etmediği Âkîd Taraf mevzuatına göre isteğe bağlı sigortaya tabi tutulur.

Madde — 27.

Her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimseye bu bölümdeki hükümlere göre ve aşağıdaki esaslar dâhilinde aylık bağlanır.

(1) Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, bir kimsenin yardım hakkının doğması, idamesi ve ihyası için gerekli şartları yerine getirip getirmediğini tâyin ederken, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen ve bu mevzuata göre hakkın doğmasında, idamesinde ve ihyasında nazara alınan sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi ülkesinde geçen sürelerle aynı zamana rasmamak şartıyla, nazara alır.

(2) (1) nei fıkra gereğince aylığa hak kazanılmış olması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii kendi mevzuatına göre aylıkları tesbit ederken, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen ve aylığın hesaplanmasında nazara alınması gereken sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi, nazara alır.

b) Sosyal Sigorta Merciiince bu suretle hesaplanacak aylığın, sigorta vakasından önceki süre içinde, kendi mevzuatına göre, sayılması gereken sigortalılık süresinin, (a) bendinde belirtildiği üzere, her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre nazara alınması icabeden sigortalılık süreleri toplamına olan nisbeti ile mütenasip kısmını tesbit eder. Bu suretle tesbit edilen miktar aylık olarak tahsis olunur.

c) Yabancı memlekette ikamet edilmiş olması dolayısıyla aylığın kaldırılması, kesintiye tabi tutulması, durdurulması veya iptali hakkındaki hükümler (b) bendinin tatbikatından sonra, başka sebeplerle aylığın kaldırılması, kesintiye tabi tutulması, durdurulması veya iptali hakkındaki hükümler ise (b) bendinin tatbikinden önce uygulanır.

(3) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, geçen sigortalılık süresi altı aydan az olduğu ve bu taraf mevzuatına göre yardıma hak kazanma şartları yerine getirilmediği takdirde, bu Âkîd Taraf Sosyal Sigorta Mercii aylık bağlamaz. Diğer Âkîd Taraf Sosyal Sigorta Mercii ise (2) nei fıkranın (a) bendine göre hesaplanacak aylığı sağlar.

Madde — 22.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, 27 nei madde uygulanmaksızın aylık bağlanmasına hak kazanan bir kimsenin bu suretle tesbit olunacak aylığı, bu Sözleşme hükümleri dairesinde, 27 nei maddenin uygulanması suretiyle tesbit olunacak aylıktan fazla ise aradaki fark, bu Âkîd Tarafın yetkili Sosyal Sigorta Merciiince ödenir. 27 nei maddenin uygulanmaması halinde

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık bağlanmasına hak kazanan bir kimsenin bu aylığı 27 nci maddenin uygulanması dolayısıyla her iki taraf mevzuatına göre bağlanacak aylıklar toplamından fazla olursa, aradaki fark bu Âkîd Tarafın yetkili Sosyal Sigorta Merciiince ödenir.

Madde — 29.

(1) Maden işletmelerinde yeraltında geçen ve Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme süreleri, 27 nci madde esasları dâhilinde Alman Madencileri Emeklilik Sigortasında nazara alınır. Yardıma hak kazanılması için Alman mevzuatında yeraltı kazmacılık işlerinde veya benzeri işlerde çalışmış olmak kaydı bulunduğu takdirde, Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerinden yalnız bu işlerde geçenler nazara alınır. Maden İşletmeleri, maden cevherlerinin veya benzeri maddelerin veyahut taş ve toprağın maden işçileri tarafından daha ziyade yeraltından çıkarıldığı yerlerdir.

(2) Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerinden (1) nci fıkra gereğince Alman madencileri Emeklilik Sigortasında nazara alınmayanlar, bu müddetler içinde son olarak müstahdemler gibi çalıştırılmış olanlar için Müstahdemler Rant Sigortasında, diğerleri için İşçiler Rant Sigortasında nazara alınır.

Madde — 30.

Alman Sosyal Sigorta Mercileri bu bölüm ile ilgili hususlarda aşağıdaki hükümleri uygularlar.

(1) Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Alman mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tesbit olunur.

(2) 29 ncu maddeye göre, yetkili Alman Rant Sigortası İdaresince aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar arasında sigortalılık süresi bulunmuyorsa, bu sigorta idaresi için tâyin edilmiş olan genel esaslar göz önünde bulundurulur.

(3) Türk mevzuatına göre geçen ve yardıma hak kazanılması için nazara alınması gereken sigortalılık süreleri Alman mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleri ile eşit muameleye tabi tutulur.

(4) Araverme, ikame ve eklenti sürelerinin tesbiti bakımından, Türk mevzuatına göre sigortaya ilk giriş tarihi ile prim ödeme süreleri, bu süreler içinde Alman mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi sayılan bir işte çalışıldığı takdirde, işçiler veya müstahdemler Rant Sigortasına göre, sigorta vakasından önce son defa Alman mevzuatına göre Madenciler Emeklilik Sigortasına prim ödenmiş ise, bu sigortaya göre, işe ilk giriş tarihi ve prim ödeme süreleri olarak kabul edilir.

(5) İhtiyarlık aylığına hak kazanabilmek için Alman mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri ile Alman mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi sayılan işlerde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri eşit muameleye tabi tutulur.

(6) 27 nci maddenin (2) nci fıkrasının (a) bendinin uygulanmasında münzam sigorta primleri nazara alınmaz. 27 nci maddenin (2) nci fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında aylık, münzam sigorta primlerine göre artırılır.

(7) Aşağıdaki hallerin bir arada tahakkuku halinde, 27 nci maddenin (2) nci fıkrası hükümleri uygulanmaz :

- Eklenen süreler, çocuk zammı, ve teşvik primi söz konusu değilse,
- 1 Ocak 1957 tarihinden önceki mevzuat uygulanmıyacaksa,
- Madencilerin emeklilik sigortasından iştiraki gerektiren bir yardım söz konusu değilse, ve
- 27 nci maddenin (3) nci fıkrası hükmü uygulanmıyacaksa.

(8) Alman mevzuatına göre sigortaya devam hakkının tesbitinde, Alman mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi sayılan işlerde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri nazara alınır. Alman mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi bir işte çalışılmamış ise, söz konusu edilen prim ödeme sürelerinden sonuncusu, müstahdem olarak çalışılmak suretiyle ödenmişse müstahdemler

Rant Sigortasına, işçi olarak çalışılmak suretiyle ödenmesine işçiler Rant Sigortasına göre devam işlemi yürütülür.

(9) Alman mevzuatına göre geçmiş veya geçecek olan isteğe bağlı sigortalılık sürelerinden Türk mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi bulunan süreler için ödenmiş isteğe bağlı sigorta primi sayılır. Alman mevzuatına göre isteğe bağlı sigortada geçmiş veya geçecek olan prim ödeme sürelerinden Türk mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi sayılacak olanlara teka-bül edenler için de aynı hükümler uygulanır.

Madde — 31.

Türk Sosyal Sigorta Mercileri bu bölümle ilgili hususlarda aşağıdaki hükümleri uygularlar.

1. Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tesbit olunur.

2. Alman mevzuatına göre geçen ve yardıma hak kazanılması için nazara alınması gereken sigortalılık süreleri Türk mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tabi tutulur.

3. Bir kimse Türkiye'de sigortaya tabi tutulmadan önce Almanya'da bir Rant Sigortasına tabi tutulmuşsa, bu kimse için Almanya'da Rant Sigortasına ilk girdiği tarih, Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.

4. İsteğe bağlı sigortaya devam hakkının Türk mevzuatına göre tesbitinde Alman mevzuatına göre geçen süreler nazara alınır.

Madde — 32.

Âkid Taraflardan birinin mevzuatına göre geçmiş olmamakla beraber, bu Âkid Taraf mevzuatına göre nazara alınması gereken sigortalılık süreleri diğer Âkid Taraf mevzuatına göre de sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

BÖLÜM : VI

Çocuk zammı

Madde — 33.

(1) Âkid Taraflardan birinin ülkesinde çalışan ve çocukları diğer Âkid Taraf ülkesinde ikâmet eden bir kimse, çocukları çalışmakta olduğu ülkede ikamet ediyormuş gibi çalıştığı yer mevzuatına göre çocuk zammı alır.

(2) (1) nei fıkrada belirtilen çocuklardan aşağıda yazılı olanlar anlaşılır. İlgilinin :

a) Nesebi sahih çocukları,

b) Geçimi üvey baba veya üvey ana tarafından sağlanan üvey çocukları,

c) Nesebi sahih olarak kabul edilen çocukları,

d) Evlât edinilen çocukları,

e) Geçimleri kendisi tarafından sağlanan nesebi gayrisahih çocukları,

(Ancak, babalar için, babalığına hükmedilmiş veya geçiminin sağlanması babaya tevdi edilmiş olması şarttır).

(3) Çocukların ikamet ettiği Âkid Taraf ülkesinde çalışan ve bunların geçimini sağlamakla yükümlü olan başka bir kimsenin bu taraf mevzuatına göre çocuk zammına hak kazanmış bulunması halinde, (1) nei fıkra hükmü uygulanmaz. (1) nei fıkrada belirtilen nitelikte bir kimsenin bulunması sebebiyle çocuk zammının, çocuğun ülkesinde ikamet ettiği Âkid Tarafın mevzuatına göre hak sahibi bulunan kimseye ödenmesi yükümlülüğünü kaldıran mevzuat uygulanmaz.

(4) Bir takvim ayı içinde her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre çocuk zammına müstahak olan bir kimse; bu aya ait çocuk zammını, yalnız, ülkesinde ilk çalıştığı Âkîd Taraf mevzuatına göre alır.

Madde — 34.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre çocuk zammına hak kazanılması, sigortalılık sürelerinin veya muadili sürelerin tamamlanmasına bağlı olan hallerde, her iki Âkîd Taraf ülkelerinde birbirini takiben geçen bütün süreler nazara alınır.

BÖLÜM : VII.

Çeşitli hükümler

Madde — 35.

Federal Almanya ülkesi dışında vukubulan iş kazalarına (meslek hastalıklarına) ve bu ülke dışında kabul edilmiş bulunan sürelerle dayanılarak Alman mevzuatına göre özel şartlarla gelir ödenmesi halinde, Türk vatandaşları ve bunların, Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri müddetçe, geçindirmekle yükümlü oldukları kimseleri ile dul ve yetimleri hakkında 4 ncü maddenin (1) nci fıkrası hükmü uygulanır.

Madde — 36.

Bu Sözleşme, yabancı memleketlerde ikamet edilmiş olması halinde, ikamet mahallinin yetkili sosyal sigorta merciiine bildirilmesi veya bu merciiin tesbit edeceği bir makama müracaat mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

Madde — 37.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımları elde edilen kazanç veya ödenen primlere göre tesbit edildiği takdirde, 30 ve 31 nci maddelerin (1) nci fıkraları hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süresi içinde elde edilen kazançlar veya ödenen primler ortalaması diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen ve bu Sözleşmeye göre nazara alınması gereken sigortalılık süresi içinde elde olunan kazançların veya ödenen primlerin ortalaması sayılır.

Madde — 38.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin nazara alınması gerektiği takdirde, Türk mevzuatına göre geçen yedi prim ödeme günü, Alman mevzuatına göre bir prim ödeme haftası, Türk mevzuatına göre geçen otuz prim ödeme günü, Alman mevzuatına göre bir prim ödeme ayı, veya aksi, olarak kabul edilir. Bir takvim yılı içinde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme günleri, Alman mevzuatının uygulanmasında, en fazla, bir sigortalılık yılı veya oniki takvim ayı olarak kabul edilir.

Madde — 39.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımlarının hesaplanmasında, ilgilinin diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikamet eden geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri de nazara alınır.

Madde — 40.

Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii diğ er Âkîd Taraf ülkesinde oturan bir kimseye para yardımlarını, oturduğu yerde tedavükde bulunan para ile de yapmaya yetkilidir. Sosyal Sigorta Mercii, sigortalıya yapacağı para yardımlarını, bu yardımın yapıldığı gün cari olan kur üzerinden öder.

Madde — 41.

(1) Bu Sözleşme gereğince yapılacak ödemelerde transfer tarihindeki muameleler için cari kur esas alınır.

(2) Transfer tarihindeki muameleler için cari olan kur Milletlerarası Para Fonu ile birlikte tesbit edilen kura (par value) tekabül etmekte olup bunun Milletlerarası Para Fonu hakkındaki Anlaşmanın 4 ncü maddesinin 3 ncü bölümündeki kur sınırları içinde bulunması gerekir.

(3) Milletlerarası Para Fonu transfer tarihindeki muameleler için, 2 nci fıkrada belirtilenden ayrı bir kura müsaade etmişse bu kur muteber olur.

(4) Âkîd Taraflardan birinin parası için transfer tarihinde 2 nci veya 3 ncü fıkraya hükümlerine uygun bir kur mevcut değilse, bu Âkîd Taraf kendi parasının Amerikan dolârına veya serbest olarak tahvil edilebilen diğ er bir paraya veya altına olan değ erine göre tesbit ettiği kur esas alınır. Böyle bir kur da tesbit edilmemiş ise, her iki Âkîd Taraf, hak ve menfaat kaidelerine uygun bir kurun uygulanmasına müsaade ederler.

Madde — 42.

(1) Para yardımına hak kazanmış olan bir kimsenin yabancı memlekette ikameti sırasında, bu yardımı almaya yetkili olduğunu bildirdiği, kendi ülkesinde oturan bir kimseye verilmesi mecburiyetine mütedair Âkîd Taraflardan birinin uyguladığı mevzuat ve nizamlar, sigortalı diğ er Âkîd Taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, bu Sözleşmenin tatbikinde uygulanmaz.

(2) Her iki Âkîd Taraf, bu Sözleşmeye göre, bir Âkîd Taraf ülkesinden diğ er Âkîd Taraf ülkesine yapılacak olan her türlü ödemelerin kolaylıkla transfer edilebilmesi için gerekli mevzuat değ işikliğini yapmakla ve transfer müsaadelerinin hiçbir tahdide tabi tutulmaksızın ve süratle verilmesi hususunda yetkili makamlara talimat vermekle yükümlüdürler.

(3) Âkîd Taraflar arasında yapılan transferlere tahdüt konduğu takdirde, Âkîd Taraflar, bu Sözleşmeye göre bir Âkîd Taraf ülkesinden diğ er Âkîd Taraf ülkesine yapılacak transferlerin hiçbir tahdide tabi tutulmaksızın yapılabilmesini derhal sağlarlar.

Madde — 43.

Âkîd Tarafların resmî makamları, mahkemeleri ve Sosyal Sigorta Mercileri yekdiğ erine yaptıkları bütün yardımları, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğ er Âkîd Tarafın resmî makamlarına, mahkemelerine ve Sosyal Sigorta Mercilerine de sağlarlar. Yapılan yardımlar, tıbbi muayeneler hariç, ücretsizdir. Tıbbi muayene masrafları, sağı k tesislerinde yaptırılacak müşahede masrafları ve bununla ilgili sair masraflar ve yol paraları bu işlerin yapılmasını isteyen makam tarafından ödenir.

Madde — 44.

(1) Âkîd Taraflardan birinin resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine ibrazı gereken belgeler veya diğ er evrak vergi ve resimden kısmen veya tamamen muaf ise, bu muafiyet, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğ er Âkîd Tarafın resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine ibraz edilecek belge ve diğ er evraka da teşmil edilir.

(2) Bu Sözleşmenin uygulanmasında Âkîd Taraflardan birinin resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine verilecek olan ve tanzim eden makamın mührünü veya damgasını taşıyan belgelerin, diğer Âkîd Tarafın resmî makamlarında, mahkemelerinde ve Sosyal Sigorta Mercilerinde muameleye konulması için ayrıca tasdiki istenmez.

Madde — 45.

(1) Âkîd Tarafların resmî makamları, mahkemeleri veya Sosyal Sigorta Mercileri, bu Sözleşmenin uygulanmasında, birbirleriyle ve ilgili kimseler ve temsilcileriyle kendi resmî dilleriyle doğrudan doğruya muhabere edebilirler. Gereken hallerde müterecimden yararlanılmasına mütedair mevzuat hükümleri saklıdır.

(2) Âkîd Taraflardan birinin resmî makamları, mahkemeleri ve Sosyal Sigorta Mercileri verilen dilekçeleri veya sair belgeleri, munhasıran diğer Âkîd Tarafın resmî dilinde yazılmış olması yüzünden, reddedemezler.

Madde — 46.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, o tarafın resmî makamına, mahkemesine, Sosyal Sigorta Merciiine veya diğer bir makamına verilmesi gereken talepname, beyanname ve dilekçe diğer Âkîd Tarafın muadili resmî makamına, mahkemesine, Sosyal Sigorta Merciiine veya diğer bir makamına verilmiş ise, yetkili makam ve mercie verilmiş kabul edilir. Talepnamenin, beyannamenin ve dilekçenin bu makam ve mercilere verildiği tarih yetkili makama ve mercilere verildiği tarih olarak kabul edilir.

(2) Âkîd Taraflardan birinin makam veya mercii tarafından alınan talepname, beyanname ve dilekçe vakit geçirilmeksizin diğer Âkîd Tarafın yetkili makam veya merciiine gönderilir.

Madde — 47.

Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercininin kararları, diğer Âkîd Taraf ülkesinde oturan bir kimseye doğrudan doğruya iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

Madde — 48.

(1) Yetkili makamlar, bu Sözleşmenin uygulanması için alınan tedbirlerle bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili olarak kendi mevzuatlarında yapılan değişiklik ve ek olarak çıkarılan mevzuat hakkında karşılıklı olarak birbirlerine bilgi verirler. Yetkili makamlar, bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili hususları doğrudan doğruya aralarında yapacakları bir anlaşma ile tesbit ederler.

(2) Bu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere irtibat büroları teşkil edilir.

İrtibat büroları şunlardır:

Federal Almanya Cumhuriyetinde:

Hastalık sigortası için,

der Bundesverband der Ortskrankenkassen, Bad Godesberg,

İş kazaları sigortası için,

Der Hauptverband der Gewerblichen Berufsgenossenschaften e. v., Bonn.

İşçilerin Rant sigortası için,

die Landesversicherungsanstalt Oberfranken und Mittelfranken, Bayreuth.

Müstahdemlerin Rant sigortası için,

die Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, Berlin.

Madencilerin emeklilik sigortası için,

die Ruhrknappschaft, Bochum;

Sar bölgesindeki kömür madeni işçileri emeklilik sigortası için,
 Die Landesversicherungsanstalt für das Saarland, Saarbrücken;
 Çocuk zammı için,
 die Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung, Nürnberg;
 Türkiye'de :
 Bütün sigorta kolları için,
 İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğü,
 Ankara

(3) İşçilerin Rant Sigortası ile müstahdemlerin Rant Sigortası ve madencilerin Emeklilik Sigortası için teşkil edilen Alman İrtibat Büroları, aynı zamanda, V nei bölümüne göre hak kazanılan ve Federal Almanya Bundesbahn - Versicherungsanstalt veya seekasse sahasına girmiyen yardımları yapmaya yetkilidir.

Madde — 49.

(1) Âkîd Taraflardan birinin avans ödeyen bir Sosyal Sigorta Mercii'nin isteği üzerine bu Sosyal Sigorta Mercii hesabına, diğer Âkîd Tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii kendi mevzuatına göre hak kazanılmış olup yapılmakta bulunan veya sonradan yapılacak olan yardımlardan bu avans tutarını mahsubeder.

(2) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, hastalık halinde, yetkili Hastalık Sigortası Mercii tarafından yapılması gereken para yardımı dolayısıyla gelir veya aylığını tamamen veya kısmen yetkili Hastalık Sigortası Mercii'ne devri gerektiği takdirde, bu devir yükümlüğü, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre ödenen gelir veya aylıklar için de uygulanır.

(3) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimse veya bunun geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri, yardıma hak kazandıkları süre için, diğer Âkîd Taraf Sosyal Yardım Müessesesinden yardım görmüşlerse bu para yardımları, ödemeyi yapan Sosyal Yardım Müessesesinin isteği üzerine ve onun hesabına bu Sosyal Yardım Müessesesinin merkezi, para yardımını yapacak olan Âkîd Taraf ülkesinde imiş gibi, tevkif edilir.

Madde — 50.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer Âkîd Taraf ülkesinde olan bir sigorta vakası dolayısıyla yardıma hak kazanan bir kimse diğer Âkîd Taraf nizamlarına göre üçüncü bir şahıstan zararın tazminini istemek hakkına sahip ise, bu hak, ilgili mevzuat dairesinde, yardımı yapacak olan Âkîd Tarafın Sosyal Sigorta Mercii'ne intikal eder.

(2) Âkîd Taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii üçüncü bir şahıstan doğrudan doğruya bir tazminat istemek hakkına sahip ise, diğer Âkîd Taraf bu hakkı tanır.

(3) Aynı sigorta vakası dolayısıyla Âkîd Taraflardan her ikisinin Sosyal Sigorta Mercileri de tazminat isteme hakkına sahip iseler, bunlar müteselsil alacaklı sayılırlar. Bu Sosyal Sigorta Mercileri alacak tazminatı yapacakları yardımlarla orantılı olarak paylaşırlar.

Madde — 51.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikamet eden bir kimse- nin borçlandığı Sosyal Sigorta primleri, borçlanunun ikamet ettiği ülkede yürürlükte bulunan mevzuata göre borçlanılmış primler gibi tahsil edilir.

Madde — 52.

Bu Sözleşme, yürürlük tarihinden evvel başlamış bulunan isteğe bağlı bir sigortanın devamına mâni değildir.

Madde — 53.

Bu sözleşme yürürlük tarihinden önce geçen sigortalılık süreleri ile vukua gelmiş bulunan sigorta vakaları için de uygulanır. Bu husus Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait yardımlar ile primlerin bir defaya mahsus olmak üzere yapılması gereken ve toptan ödeme veya prim iadesi suretiyle karşılanan yardımlar için yeniden bir hak doğurmaz.

Madde — 54.

(1) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce vukua gelmiş bulunan sigorta vakaları için ödenecek gelir veya aylıklar, yapılacak müracaat üzerine, bu tarihten başlanarak ödenir veya yeniden tesbit olunur. Bu gelir veya aylıkların mevzuata göre re'sen tesbiti gerekiyorsa, gelir veya aylık tesbiti için müracaata mahal yoktur.

(2) Gelir veya aylığın (1) nci fıkraya gereğince yeniden tesbitinde ilgilinin gelir veya aylığa hak kazanmadığı anlaşıldığı veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreye aid olmak üzere son defa tesbit edilen gelir veya aylıktan daha az gelir veya aylığa hak kazandığı tesbit edildiği takdirde, daha fazla olanı tahsis olunur.

(3) (1) nci fıkraya gereğince yapılacak müracaat bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmış ise, gelir veya aylık veyahut yükseltilecek gelir veya aylık hakkı bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Madde — 55.

(1) Âkîd Taraflar arasında bu Sözleşmenin tefsir veya uygulanmasıyla ilgili olarak çıkacak anlaşmazlıkları Âkîd Tarafların yetkili makamları müzakere yolu ile halletmeye çalışırlar.

(2) Anlaşmazlık bu şekilde halledilmediği takdirde, Âkîd Taraflardan birinin isteği üzerine anlaşmazlığın halli bir hakem heyetine verilir.

(3) Hakem heyeti, her vaka için ayrı olmak üzere, Âkîd Taraflardan herbirinin göstereceği bir üye ile Âkîd Taraflar hükümetlerinin birlikte kararlaştıracakları üçüncü bir Devletin vatandaşı bir başkandan teşekkül eder. Âkîd Taraflardan birinin hakem heyetine müracaat edeceğini diğer Âkîd Tarafa bildirdiği tarihten itibaren üyelerin iki ay içinde, başkanın da üç ay içinde tâyini gerekir.

(4) 3 ncu fıkraya ile tesbit edilen müddetlere riayet edilmediği veya başkaca bir anlaşmaya da varılmadığı takdirde, Âkîd Taraflardan her biri, gerekli tâyinlerin yapılması için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanına müracaatta bulunabilir. Başkanın Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı olması veya bu vazifeyi başka sebeplerle yerine getirememesi halinde, tâyinler başkan yardımcısı tarafından yapılır. Başkan yardımcısının da Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı olması veya onun da bu vazifeyi yerine getirememesi halinde, mahkemenin Âkîd Taraflar vatandaşı olmıyan en kıdemli bir mensubu bu tâyini yapar.

(5) Hakem heyeti çoğunlukla karar verir. Bu karar tarafları bağlar. Âkîd Taraflardan her biri kendi seçtiği üye ile hakem heyetinin bu vakanın görüşüldüğü sırada bulunduracağı temsilcilerininin masraflarını ödemekle yükümlüdür Başkanın masrafları ile diğer masraflar Âkîd Taraflarca yarı yarıya ödenir. Hakem heyeti masrafların karşılanması için bunlar dışında başka bir çözüm yolu kararlaştırabilir. Hakem heyeti uygulayacağı usulleri kendisi tâyin eder.

Madde — 56.

Bu Sözleşmeye bağlı nihai protokol bu Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Madde — 57.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde, bu Sözleşme Berlin Landı için de muteber olur.

Madde -- 58.

(1) Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl için muteberdir. Her defasında bir yıllık müddetin sona ermesinden üç ay evvel Sözleşmenin yürürlükten kaldırılacağına dair yazılı ihbarda bulunmadığı takdirde, mütaakıp senelerde de yürürlükte kalır.

(2) Bu Sözleşmenin yürürlükten kalkması halinde, Akıd Taraflar mevzuatına göre yabancı memlekette ikamet etmiş olması dolayısıyla yardım alma hakkının kaldırılması, yardımın kesilmesi veya durdurulması hususlarındaki sınırlayıcı hükümler nazara alınmaksızın Sözleşmenin yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar kazanılan haklar hakkında bu Sözleşme hükümleri uygulanır.

Madde — 59.

(1) Bu Sözleşme tasdik edilir v. tasdik belgeleri mümkün olan en kısa zamanda Ankara'da teati edilir.

(2) Bu Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği ayı takibeden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan kimseler, yukardaki hususları tasdik zımında bu Sözleşmeyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Sözleşme, Bonn'da otuz Nisan bin dokuzyüz altmışdört tarihinde, ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her iki metin aynı derecede muteber bulunmak üzere, dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
adına

Federal Almanya Cumhuriyeti
adına

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda yapılan Sözleşmeye ait Nihai Protokol

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusundaki bu Sözleşmenin bugünkü imzası sırasında, Akıd Tarafların Sözleşmeyi imzalamış bulunan yetkili temsilcileri aşağıdaki hususlarda mutabakata varmış olduklarını beyan ederler;

(1) Türkiye Çalışma Bakanlığı tarafından kanunların verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan genel emirler de, Sözleşmenin 1 nci maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen tüzük mahiyetindedir.

(2) Sözleşme, 2 nci maddede belirtilen mevzuatta ileride yapılacak değişikliklere de şâmilidir. Sözleşme, ileride Türk mevzuatında Sosyal Sigortanın diğer çalışanlar zümresine teşmili, sigortalının eş ve çocuklarının hastalık sigortasından yararlanmaları, işçilerin çocukları için çocuk zammı ödenmesi hususlarına da teşmil olunur. Sözleşmenin 14 nci, 15 nci, 20, 21 nci ve 48 nci maddelerinde söz konusu olan makamların isimlerinin değiştirilmesi halinde Sözleşmedeki isimler değişmiş sayılır.

(3) Sözleşmenin 4 nci maddesinin (1) nei fıkrası, Alman Sosyal Sigorta Mercilerinin kendi takdirlerine göre ödiyebilecekleri gelir ve aylıklar hakkında uygulanmaz.

(4) Sözleşme, 8 nei madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, Akıd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden mülteciler hakkında da uygulanır. Mültecilerin Hukukî Durumları hakkında ki 28 Temmuz 1951 tarihli Sözleşmenin (Cenevre Mülteciler Sözleşmesi) 1 nei maddesinde tarif edilen kimseler mülteci sayılırlar. Sözleşmenin 35 nei maddesi Türk Vatandaşı ve mülteciler hakkında da uygulanır.

(5) Sözleşmenin 5 ilâ 7 nei maddeleri ile 9 neu maddesi hükümleri Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre mecburi olarak sigortaya tâbi tutulma bakımından çalışmaların muadili olan kimseler hakkında da uygulanır.

(6) Sözleşmenin 8 nei maddesinin 1 nei fıkrasında belirtilen kimseler hakkında 20 ve 21 nei maddeler hükümleri uygulanmaz.

(7) Her iki Akıd Taraf Sosyal Sigorta Mercileri, Sözleşmenin V nei bölümüne göre aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getirmiş olanlara tahsis muamelesi sırasında gerekli avansları verirler.

Bu nihai Protokol Bonn'da Otuz Nisan bin dokuzyüz altmışdört tarihinde ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her iki metin de aynı derecede muteber sayılmak üzere dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına

Federal Almanya Cumhuriyeti adına

Millet Meclisi Cumhuriyet Senatosu

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 6.4.1965	1/732	1/499
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 7.4.1965	4/89	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
33	3	78	25	42	243
35	47	272	26	63	406
	54	414,438:441	67		644,678:679
	55	459,500:503			

Millet Meclisi 777 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisi 54 nci Birleşim Tutanak dergisine, Cumhuriyet Senatosu 581 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 67 nci Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Dışişleri, Çalışma ve Plân komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları.